

Nieuwsbrief jaargang 2, nummer 23, 17 december 2012

politieke partijenspecial

'Opmars van partijleiders'

Voerman: Ondanks democratisering binnen partijen

'De partijleider komt steeds meer voor de partij te staan.'

Gerrit Voerman, kenner van het Nederlands partijwezen, voorziet een 'voortgaande personalisering' binnen politieke partijen.

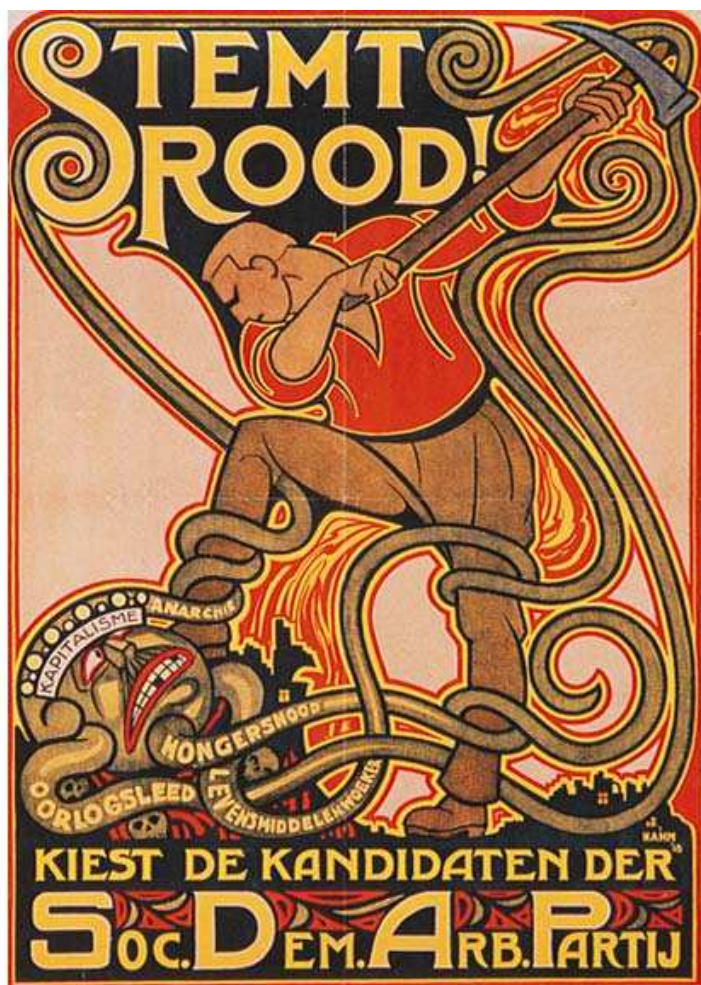
'De direct door de leden gekozen partijleider zal waarschijnlijk een steeds grotere greep krijgen, de partijorganisatie zal meer dienend worden', voorspelt Voerman, gevraagd naar de toekomst van politieke partijen. 'De ontwikkeling van partijen richting campagne-organisaties lijkt moeilijk te stoppen.'

Die 'personalisering' kan zo ver doorschieten, signaleert Voerman, directeur van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen in Groningen, dat er naar het voorbeeld van Wilders' PVV vaker 'één persoons-partijen' ontstaan, partijen die helemaal rondom een persoon zijn opgetrokken.' Voerman: 'Doordat de kiezers losser raken van de partij, is er meer ruimte ontstaan. Als een BN'er het probeert, maakt hij of zij een grote kans. Misdaadverslaggever Peter R. de Vries heeft het in 2005 met zijn PRDV even overwogen en stond in de peilingen meteen op vijf zetels.'

[Lees verder >](#)

Vurige partijstrijd

Plaat van de maand

Partners

Agenda

17 december 2012, Den Haag
['Het nieuwe formeren en verder...'](#)
Symposium

14 januari 2013, Den Haag
['Onze Belgische burens over democratie in Europa'](#)
Debat

feb - mei 2013, Den Haag
[Policy Laboratory - Determining a 'fair' contribution to the European Union'](#)

Masterclass 2013

[Uitgebreide agenda >](#)

Cartoon

Het geldt als een van de belangrijkste partijvernieuwingen: de totstandkoming van het CDA. Het was een slakkengang.

[Lees verder >](#)

'Partijen zijn niet volstrekt noodig.'

Het conservatieve kamerlid Kien keerde zich in december 1864 tegen politiek partijen.

[Lees verder >](#)

Uw mening

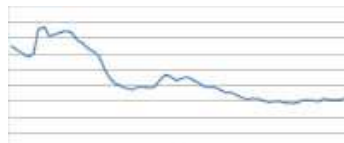
'Partijdemocratie is nog lang niet dood.'

Het gaat er sinds een paar jaar af en toe hard aan toe in de Tweede Kamer. Maar Nederland heeft eerder ook heftige perioden van politieke polarisatie gekend, jaren van vurige partijstrijd. De jaren '70 - de tijd van Den Uyl, Van Agt en Wiegel - mochten er zijn. In de jaren '30 ging het er somtijds zo heftig aan toe dat de Kamervoorzitter parlementariërs de toegang tot het Kamergebouw ontzegde. En voor de Eerste Wereldoorlog (1914) dreigde soms zelfs een handgemeen. In de jaren vanaf 1880, jaren waarin arbeiders, gereformeerden en katholieken streidden voor emancipatie, klotste het water af en toe ook hoog tegen de dijken op. Zoals zich laat aflezen van partijaffiches. Die van de 'jonge' SDAP uit 1918, afkomstig uit de collectie van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, is een fraai voorbeeld van politieke strijdbaarheid.

[Bekijk de collectie verkiezingsaffiches van het DNPP >](#)

Teruglopende partijleden

In iets meer dan een halve eeuw is het aantal leden van politieke partijen dramatisch teruggelopen.

[Lees verder >](#)

Partners in beeld

Nieuw, nieuwer nieuwst in politiek

Hoe vernieuwend zijn nieuwe politieke partijen? Maken ze hun beloften waar? Onderzoek van Simon Otjes (Groningen).

[Lees verder >](#)

SGP, dames en de rechter

Is het vrouwenstandpunt van Nederlands oudste en meest traditionele partij houdbaar? Luc Verhey (Leiden) zet de zaken op rij.

[Lees verder >](#)

Over nut van lokale partijen

Hoe nuttig zijn lokale partijen eigenlijk? Marcel Boogers (Twente) stelt vragen en geeft ook de antwoorden.

[Lees verder >](#)

'Partijfinanciering: wat een gaten'

De nieuwe wet voor partijfinanciering vertoont veel, lelijke gaten. Kritische analyse van Bastian Michel (Amsterdam).

[Lees verder >](#)

Op weg naar een partijwet?

Voor en tegen

Er moet in Nederland, net als in Duitsland, een 'Parteiengesetz' komen.

Hanco Jürgens, wetenschappelijk onderzoeker aan het Duitsland Instituut in Amsterdam, versus Ingrid van Biezen, hoogleraar vergelijkende politicologie aan de Universiteit Leiden.

[Hanco Jürgens >](#)

[Ingrid van Biezen >](#)

Gokje wagen?

Column

Paul Lucardie

In een democratie heerst de wil van het volk, dat is bekend. Maar hoe weet men wat het volk wil? In

Bekende partijleiders

- Dries van Agt (CDA)
- Jan Peter Balkenende (CDA)
- Frits Bolkestein (VVD)
- Wouter Bos (PvdA)
- Job Cohen (PvdA)
- Femke Halsema (GroenLinks)
- Wim Kok (PvdA)
- Ruud Lubbers (CDA)
- Jan Marijnissen (SP)
- Hans van Mierlo (D66)
- Alexander Pechtold (D66)
- Emile Roemer (SP)
- Paul Rosenmöller (GroenLinks)
- Mark Rutte (VVD)
- Diederik Samsom (PvdA)
- Joop den Uyl (PvdA)
- Hans Wiegel (VVD)

Opgeheven partijen

- LPF, 2008
- Leefbaar Nederland, 2006
- CentrumDemocraten, 2002
- AOV, 1998
- DS'70, 1983
- Boerenpartij, 1982

Gefuseerde partijen

- GPV, RPF (=ChristenUnie 2000)
- PPR, PSP, CPN, EVP (=GroenLinks 1991)
- ARP, CHU, KVP (= CDA 1980)
- SDAP, VDB, CDU (=PvdA 1946)

Eendagsvlinders

- Leefbaar Nederland (2002-2003)
- EVP (TK 1982-1986)
- RKP (TK 1972-1977)
- NMP (TK 1971-1972)
- Unie 55+ (TK 1994-1998)

Nederland hebben we daar twee methoden voor, een ingewikkelde en een eenvoudige. De ingewikkelde methode is via verkiezingen van een volksvertegenwoordiging. Dat is ingewikkeld, omdat we die vertegenwoordigers niet rechtstreeks kiezen maar via lijsten die door politieke partijen worden vastgesteld. De vertegenwoordigers zijn (min of meer) gebonden aan een verkiezingsprogramma dat ook door hun partij is opgesteld.

Nu is niet veel meer dan 2% van de kiezers lid van een partij, en een groot deel daarvan meer papieren dan actief lid. Het is dus niet vreemd dat die volksvertegenwoordigers in veel opzichten afwijken van doorsnee-Nederlanders. Ze zijn veel hoger opgeleid, hebben een hoger inkomen (ook voordat ze gekozen werden), zijn iets ouder en vaker man dan vrouw. Onderzoek laat zien dat ze weliswaar op veel punten toch dezelfde opvattingen huldigen als hun kiezers, maar over een aantal belangrijke zaken zoals Europese integratie en vreemdelingenbeleid denken ze anders. Vanuit democratisch oogpunt is dat een nadeel van deze methode.

[Lees verder >](#)

En verder

Nieuws

PvdA (65), VVD (60) en CDA (25) - het Parlementair Documentatiecentrum houdt de partijgeschiedenis bij.

[Lees verder >](#)

Bestaat een partijloze democratie? Van Kemenade (oud-minister) onderzocht dat voor het Centrum voor Parlementaire Geschiedenis.

[Lees verder >](#)

Zijn Europese partijen wel politieke partijen? Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen zet feiten op een rij.

[Lees verder >](#)

Een unieke partij - portret van Wilders' PVV, geschilderd door Koen Vossen (Universiteit Leiden).

[Lees verder >](#)

Lijsttrekkersverkiezingen binnen politieke partijen zijn niet meer weg te denken. Een beschouwing vanuit MI Maastricht.

[Lees verder >](#)

Extreme opmars

- Gouden Dageraad, Griekenland
Extreem-rechts, 7% in 2012
- Syriza, Griekenland
Extreem-links 26,9% in 2012
- Front National, Frankrijk
Extreem-rechts, 13,6% in 2012
- Sinn Fein, Ierland
Extreem-links, 9,9% in 2011
- Ware Finnen, Finland
Extreem-rechts, 19% in 2011
- LNNK, Letland
Extreem-rechts, 13,9 % in 2011
- Eenheidslijst, Denemarken
Extreem-links, 6,7% in 2011
- Jobbik, Hongarije
Extreem-rechts, 16,7% in 2010
- Zweedse Democraten, Zweden
Extreem-rechts 5,7% in 2010

Subsidiegevers

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Maastricht Universiteit

Gemeente Maastricht

Provincie Limburg

Colofon

De Hofvijver is een uitgave van het Montesquieu Instituut en zijn partners.

[lees verder >](#)

Parlement.com

[Kiezers](#)
[Partijen](#)
[Tweede Kamer](#)
[Eerste Kamer](#)
[Regering](#)
[Polder](#)
[Europa](#)

Europa-Nu.nl

[Praktisch Europa](#)
[Europa in de wereld](#)
[Nederland en Europa](#)
[Hot Issues](#)
[Beleid en toekomst](#)
[Wie doet wat](#)
[Wat komt eraan](#)

Montesquieu-Instituut.nl

[Het instituut](#)
[Onderzoek](#)
[Onderwijs](#)
[Valorisatie](#)
[Publicaties](#)
[Europa](#)
[Nederland](#)